

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1241/2014
14.01.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Веска Крстајића, Милунке Цветковић, Бате Цветковића и Горана Чавлине, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Меденицом као записничарем, у кривичном предмету окривљеног А.К. и др, због продуженог кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези са чланом 61. Кривичног законика и др, одлучујући о захтеву за заштиту законитости бранилаца окривљеног – адвоката И.М. и адвоката Д.Р., поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Прокупљу К бр.23/13 од 13.12.2013. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 бр.917/14 од 02.10.2014. године, у седници већа одржаној дана 14. јануара 2015. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости бранилаца окривљеног А.К. – адвоката И.М. и адвоката Д.Р., поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Прокупљу К бр.23/13 од 13.12.2013. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 бр.917/14 од 02.10.2014. године, у делу који се односи на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 9. и из члана 439. тач. 1 и 2. Законика о кривичном поступку, док се исти захтев у осталом делу **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Прокупљу К бр.23/13 од 13.12.2013. године, окривљени А.К. је поред окривљеног М.В., оглашен кривим због извршења једног продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 4. у вези става 3. и става 1. КЗ у вези са чланом 61. КЗ, једног кривичног дела злоупотреба овлашћења у привреди из члана 238. став 1. тачка 4. КЗ и једног кривичног дела посебни случајеви фалсификовања исправе из члана 356. тачка 4. КЗ, па пошто су му претходно утврђене појединачне казне, и то за кривична дела из члана 359. став 4. у вези става 3. и става 1. КЗ у вези са чланом 61. КЗ и из члана 238. став 1. тачка 4. КЗ казне затвора у трајању од по 4 године, а за кривично дело из члана 356. тачка 4. КЗ казна затвора у трајању од 2 године, окривљени А.К. осуђен је на јединствену казну затвора у трајању од 9 година, у

коју казну му је урачунато време проведено у притвору од 18.03.2008. године до 13.06.2008. године.

Истом пресудом, од окривљеног А.К. одузета је имовинска корист прибављена кривичним делом у износу од 526.300,00 динара. Окривљеном је изречена и мера безбедности забране вршења руководећих позива у оквиру грађевинских, производних и трговинских предузећа у трајању од 10 година од дана правноснажности пресуде. Истовремено, окривљени је обавезан да суду на име паушала плати износ од 20.000,00 динара, те да солидарно са окривљеним М.В. на име трошкова поступка плати износ од 48.700,00 динара, све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Кж1 бр.917/14 од 02.10.2014. године, усвајањем жалбе Вишег јавног тужиоца у Прокупљу и браниоца окривљеног А.К., само у делу побијања правне квалификације кривичног дела и одлуке о кривичној санкцији, пресуда Вишег суда у Прокупљу К бр.23/13 од 13.12.2013. године је преиначена тако што су радње окривљеног А.К. описане у ставу 1 – 1 и 1 – 2, за које је првостепеном пресудом оглашен кривим, правно квалификоване као продужено кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези са чланом 61. КЗ, за које дело му је утврђена казна затвора у трајању од две године и шест месеци, док су радње окривљеног описане у ставу 2 изреке правно квалификоване као кривично дело фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 1. КЗ, за које дело му је утврђена казна затвора у трајању од једне године, те је на основу члана 60. КЗ окривљени А.К. осуђен на јединствену казну затвора у трајању од три године, у коју казну му је урачунато време проведено у притвору од 18.03.2008. године до 13.06.2008. године.

Ставом II исте пресуде, усвајањем жалбе браниоца окривљеног А.К., првостепена пресуда је приначена у ставу 3 изреке пресуде у односу на окривљеног А.К., тако што је на основу члана 422. тачка 3. ЗКП према окривљеном одбијена оптужба да је извршио кривично дело посебни случајеви фалсификовање исправе из члана 356. тачка 4. КЗ. Истовремено је одређено да трошкови кривичног поступка у односу на ово кривично дело падају на терет буџетских средстава суда, док је у осталом делу жалба браниоца окривљеног одбијена као неоснована и у непреиначеном делу првостепена пресуда потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтев за заштиту законитости поднели су браниоци окривљеног А.К. – адвокати И.М. и Д.Р., због повреде закона (члан 485. став 1. тачка 1. ЗКП), не наводећи конкретно о којим повредама се ради, с тим што из образложења произилази да браниоци указују на битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9. ЗКП, из члана 438. став 1. тачка 11. ЗКП и из члана 438. став 2. тачка 2. ЗКП, те на повреду кривичног закона из члана 439. тач. 1. и 2. ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд преиначи побијане пресуде тако што ће окривљеног А.К. ослободити од оптужбе или да побијане пресуде укине и предмет врати првостепеном или другостепеном суду на поновно одлучивање.

Врховни касациони суд доставио је примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу, сходно одредбе члана 488. став 1. ЗКП и у седници већа коју је одржао без обавештавања Републичког јавног тужиоца и бранилаца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је након оцене навода у захтеву, нашао:

Захтев је неоснован у делу који се односи на битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9. ЗКП и повреде кривичног закона из члана 439. тач. 1. и 2. ЗКП, док је у осталом делу недозвољен.

У захтеву за заштиту законитости бранилаца окривљеног А.К. у вези са битним повредама одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9. ЗКП, истиче се да је другостепени суд повредио идентитет оптужбе тако што је радње окривљеног описане у ставу 1. тачка 1. и 2. изреке првостепене пресуде, које су правно квалификоване као продужено кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 4. у вези става 3. и става 1. КЗ у вези са чланом 61. КЗ, правно квалификовао као продужено кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези са чланом 61. КЗ, обзиром да од стране тужилаштва није измењена оптужница у том делу.

У вези са тим, у захтеву се истиче и да је битно обележје бића кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ противправна имовинска корист, док код кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ прибављена имовинска корист не мора бити противправна, те да су радње окривљеног правно квалификоване као кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези са чланом 61. КЗ и поред тога што чињенични опис овог дела садржи мањкавости, јер радња окривљеног представља радње прекорачења положаја одговорног лица а не радњу искоришћавања службеног положаја и радњу прекорачења граница службеног овлашћења.

Супротно изнетим наводима захтева, по оцени овога суда, другостепени суд није учинио наведене битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9. ЗКП.

Наиме, одредбом члана 359. став 1. КЗ, прописано је да извршилац кривичног дела злоупотреба службеног положаја може бити службено или одговорно лице, које искоришћавањем свог службеног положаја или овлашћења, прекорачењем границе свог службеног овлашћења или невршењем своје службене дужности, прибави себи или другом физичком или правном лицу какву корист, другом нанесе какву штету или тежу повреду права другог, из чега произилази да учинилац кривичног дела из члана 359. КЗ може имати својство службеног или својство одговорног лица.

Како је изменама и допунама Кривичног законика од 24.12.2012. године, кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ

измењено само утолико што су у делу одредбе става 1. брисане речи "или одговорно", те од ових измена извршилац кривичног дела из члана 359. КЗ може бити само службено лице, док су одредбе које се односе на злоупотребу положаја и кривицу одговорног лица издвојене у посебно кривично дело – кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ, при чему је радња кривичног дела остала неизмењена, то по налажењу Врховног касационог суда, другостепени суд није ни био у обавези да сагласно извршеној преквалификацији радњи окривљеног, измени и чињенични опис овог кривичног дела у односу на чињенични опис из диспозитива оптужнице. Ово стога што је изменама Кривичног законика од 24.12.2012. године кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ задржало јасан континуитет са кривичним делом злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ у случају да се као извршилац јавља одговорно лице, па како ова два кривична дела у свом законском опису имају иста обележја, а пре свега радњу извршења, то у конкретном случају другостепени суд није био у обавези да измени чињенични опис предметног кривичног дела.

Неосновани су и наводи захтева којима се указује да је за постојање кривичног дела из члана 234. КЗ нужно да је прибављена имовинска корист противправна, док за постојање кривичног дела из члана 359. КЗ противправност прибављања имовинске користи није потребна, имајући у виду да је противправност обележје општег појма кривичног дела, те је, дакле, и пре измена Кривичног законика имовинска корист код кривичног дела из члана 359. КЗ морала бити противправна.

Из наведених разлога, захтев за заштиту законитости бранилаца окривљеног, у делу у којем се указује на постојање битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9. ЗКП, оцењен је неоснованим.

Неосновани су и наводи захтева за заштиту законитости у делу у којем се истиче да другостепени суд није могао радње окривљеног, описане у ставу 2 изреке првостепене пресуде, правно квалификовати као кривично дело фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 1. КЗ, јер су првостепеном пресудом ове радње окривљеног правно квалификоване као кривично дело злоупотреба овлашћења у привреди из члана 238. став 1. тачка 4. КЗ. Ову повреду, браниоци окривљеног погрешно означавају као битну повреду из члана 438. став 1. тачка 9. ЗКП, наводећи да је на тај начин "нарушен идентитет оптужбе", јер се овим наводима указује на повреду закона из члана 439. тачка 2. ЗКП, односно да је у конкретном случају, у погледу кривичног дела које је предмет оптужбе, примењен закон који се не може применити. Истовремено, браниоци указују, у односу на ово кривично дело, да се из чињеничног описа не види о којој се радњи фалсификовања службене исправе ради те се, дакле, указује да нема једног од битних елемената овог кривичног дела, односно на повреду закона из члана 439. тачка 1. ЗКП.

По оцени овога суда, изложени наводи захтева нису основани.

Наиме, из чињеничног описа диспозитива оптужбе и изреке првостепене пресуде не произилазе обележја кривичног дела злоупотреба овлашћења у привреди из члана 238. став 1. тачка 4. КЗ, већ елементи кривичног дела фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 1. КЗ, а како то правилно закључује и другостепени суд у побијаној одлуци.

Имајући у виду чињеницу да кривично дело фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 1. КЗ чини службено лице које у службену исправу, књигу или спис унесе неистините податке или не унесе важан податак или својим потписом, односно службеним печатом овери службену исправу, књигу или спис са неистинитом садржином или које својим потписом, односно службеним печатом омогући прављење службене исправе, књиге или списа са неистинитом садржином, те да је одредбом става 3. истог члана прописано да ће се за то кривично дело казнити и одговорно лице у предузећу, установи или другом субјекту који учини дело из става првог, те да је окривљени А.К., према диспозитиву оптужног акта и изреци првостепене пресуде као одговорно лице – директор у Предузећу Б. м.–и. доо П., наредио благајнику – окривљеном М.В. да сачини фиктивне признанице о депоновању средстава за лицитанте у износу од 897.963,80 динара, што је окривљени М.В. по његовом налогу и учинио, те сачинио фиктивне признанице о депоновању средстава за лицитанте у износу од 897.963,80 динара, организујући поступак лицитације на незаконит начин, а код чињенице да је у току поступка утврђено да се ради о фиктивним признаницама, те да ове признанице садрже неистиниту констатацију да су лицитанти депоновали средства то је, по оцени овога суда, другостепени суд наведене радње окривљеног А.К., описане у ставу два изреке првостепене пресуде, правилно правно квалификовао као кривично дело фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 1. КЗ.

Из изнетих разлога, наводи захтева за заштиту законитости, у делу у којем се правноснажна пресуда побија због повреде закона из члана 439. тач. 1. и 2. ЗКП, оцењени су неоснованим.

Осталим наводима захтева за заштиту законитости, указује се на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 3. ЗКП, указивањем да одлука првостепеног и другостепеног суда у делу који се односи на одузимање имовинске користи, изрицање мере безбедности забране вршења руководећих послова, те паушалу и трошковима кривичног поступка, није правилна. Међутим, у образложењу се не наводи у чему се ове повреде састоје, па како сходно одредби члана 489. став 1. ЗКП Врховни касациони суд правноснажну одлуку или поступак који је претходио њеном доношењу испитује само у оквиру разлога, дела и правца побијања истакнутим у захтеву за заштиту законитости, то овај суд није могао по службеној дужности испитивати наведене повреде закона, већ је захтев у овом делу одбацио.

Најзад, захтев за заштиту законитости бранилаца окривљеног, и у делу којим се истиче да одлучне чињенице у вези са кривичним делом из члана 357. став 3. у вези става 1. КЗ нису утврђене, те да разлози изнети на страни 7 у другом пасусу другостепене пресуде нису јасни у односу на окривљеног А.К.,

обзиром да се наводи лице под именом С.Ц., које се не појављује у поступку који је вођен против окривљеног, одбачен је као недозвољен, обзиром да се овим наводима указује на битне повреде из члана 438. став 1. тачка 11. ЗКП и из члана 438. став 2. тачка 2. ЗКП, због којих повреда подношење захтева за заштиту законитости у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП није дозвољено окривљенима и њиховим браниоцима.

Наиме, окривљени преко свог браниоца захтев може поднети само из разлога прописаних одредбом члана 485. став 4. ЗКП, дакле због таксативно наведених повреда у овом члану (повреде члана 74, члана 438. став 1. тач. 1. и 4. и тачка 7. до 10. и став 2. тачка 1, члан 439. тачка 1. до 3. и члан 441. ст. 3. и 4. ЗКП), па како захтев у осталом делу није поднет због таксативно набројаних повреда из члана 485. став 4. ЗКП, то је у овом делу захтев одбачен на основу члана 487. став 1. тачка 2. ЗКП.

Са свега изложеног, а на основу одредбе члана 491. став 1. ЗКП у делу у којем је захтев одбијен као неоснован, те на основу члана 487. став 1. тачка 2. ЗКП у вези са чланом 485. став 4. ЗКП, у делу којим је захтев одбачен, донета је одлука као у изреци.

Записничар-саветник
Снежана Меденица, с.р.

За Председника већа-судија
Веско Крстајић, с.р.